

ha resposta humana. Només podem mirar Jesús, i demanar-li-ho a ell. I la resposta de Jesús és aquesta: «Déu és en ells.» Jesús és en ells, pateix en ells, profundament identificat amb cadascú. Ell està tan unit a ells, que forma gairebé com 'un sol cos'. Jesús mateix va triar identificar-se amb aquests germans i germanes que pateixen pel dolor i l'angoixa, acceptant recórrer la via dolorosa que porta al calvari.»

4. El papa apella a practicar les anomenades obres de misericòrdia que consten a l'Evangeli: «Donar beure a l'assedegat; vestir el nu; acollir el foraster; assistir el malalt; visitar els presos; enterrar els morts [...]. Estem cridats a servir Jesús crucificat en tota persona marginada, a tocar la seva carn beneïda en qui està exclòs, té gana o set, està nu, pres, malalt, aturat, perseguit, refugiat, emigrant. Allà trobem el nostre Déu, hi toquem el Senyor. Jesús mateix ens ho ha dit, explicant el 'protocol' pel qual serem jutjats: cada vegada que fem això al més petit dels nostres germans, ho fem a ell (Mt 25,31-46). La nostra credibilitat com a cristians depèn de la manera com acollim els marginats que estan ferits en el cos i el pecador ferit en l'ànima.»

5. El papa Francesc conclou: «La via de la creu no és un costum santomàsoquista; la via de la creu és l'única que venç el pecat, el mal i la mort, perquè desemboca a la llum radiant de la resurrecció de Crist, obrint l'horitzó a una vida nova i plena. És la via de l'esperança i de futur. Qui la recorre amb generositat i fe, dóna esperança al futur i a la humanitat». — *Oriol Domingo*

Pessebre, de la intempèrie a l'exili

Els pessebres, des del de la plaça de Sant Jaume fins als instal·lats en un racó de les cases, són plens d'humanitat i misteri.

1. *El pessebre interpella.* Un

pessebre és la representació del naixement de Jesús segons els relats del evangelis canònics i apòcrifs. Algunes característiques substancials d'aquests relats són: a) Jesús neix a la perifèria, a la intempèrie, en una menjadora d'animals, no en un palau ni en un temple. b) El Jesús naixent té la companyia de pastors senzills i marginats que viuen al ras. c) Els personatges del pessebre viuen una experiència profundament humana i misteriosa. Un càntic ho sintetitza: «Glòria a Déu a dalt del cel i a la terra pau als que ell estima.» Hi ha una relació íntima entre cel i terra. La glòria de Déu es vincula a la bondat i la pau de la humanitat. d) Jesús i els seus pares, Maria i Josep, van a Egipte, l'exili, arran de la repressió del rei Herodes, representant del poder despòtic legalment establert. e) Aquestes característiques, i algunes altres, formen part de la condició humana i són aplicables ara i aquí. El pessebre interpella els 'progres', els anticlericals, els nacionals catòlics, els creients sincers, les persones de bona voluntat.

2. *Pau, drets i llibertats.* La pregunta és aquesta: l'episodi del naixement de Jesús i el pessebre proposat l'any 1223 per Francesc d'Assís, conegut com *il poverello d'Assisi* ('el pobret d'Assís'), què tenen a veure amb els nostres pessebres? Reconeixen o amaguen que hi ha gent que viu a la intempèrie, sense sostre? Reconeixen o amaguen l'exili i els presos polítics? Reconeixen o amaguen el poder despòtic? Reconeixen o amaguen els vincles entre la fe en Déu, l'esperança, el compromís solidari, la pau basada en el respecte dels drets i les llibertats de les persones i dels pobles?

3. *Un signe admirable.* El papa Francesc ha escrit la carta apostòlica *Admirabile signum*, el primer del desembre passat, dedicada al pessebre. En un dels paràgrafs hi diu: «No és important com es prepara el pessebre, pot ser sempre igual o es pot modificar cada any. El que compta és que aquest parli a la nostra vida.

En qualsevol lloc i de qualsevol manera, el pessebre parla de l'amor de Déu, el Déu que s'ha fet infant per a dir-nos que és molt a prop de tot ésser humà, sigui quina sigui la seva condició.»

4. *Nadala esperançada.* I amb el pessebre, la nadala. Com l'enviada per la internauta Maria Teresa: «Anem a Betlem! Acol·lim el do de Jesús, que neix per cadascú de nosaltres i tornem a casa no per fer-hi un hostel, sinó un estable que aculli Jesús i aculli a tothom. Joiós Nadal 2019. Esperançat any nou 2020!!» — *Oriol Domingo*

Els set pecats capitals, de Fragmenta Editorial

Fragmenta Editorial duu a terme la publicació d'una sèrie sobre els pecats capitals. Un dels primers llibres publicats ha estat *La mandra*, d'Oriol Quintana (Barcelona 1974). Quintana és doctor en humanitats per la Universitat Pompeu Fabra i professor adjunt a la Càtedra d'Ètica i Pensament Cristià de l'IQS (Universitat Ramon Llull).

El llibre és força dens i també conté força encerts. La seva densitat, emperò, no és una densitat d'estil ni de retòrica, sinó que ve pròpiament donada per la matèria tractada i pels referents que utilitza amb aquesta finalitat. Així, doncs, comença parlant de l'antropologia cristiana i de l'humanisme renaixentista. Segons diu, si bé el cristianisme posa l'accent en la part negativa de l'home, l'humanisme en reafirma la part més bona i angelical. Tanmateix, ens diu, tant el primer com el segon ataquen directament la mandra: cal destensar l'ambivalència antropològica i ascendir de manera resolta pel camí angelical. El cristianisme afirmaria que l'home és un «ésser caigut» i que viu en pecat (per exemple, el de la peresa). L'humanisme afirmaria que «l'home és capaç de construir un món millor i de millorar-se a si mateix».

Tanmateix, ambdós conformen una refutació i una condemna de la mandra. Avançant en la nostra història occidental, la societat industrial i productiva que ens anirà configurant s'encarregarà de proscriure-la de manera definitiva.

Ara bé, Quintana posa sobre la taula dues idees fonamentals: la primera diu més o menys que l'home és un ésser ambivalent, travessat per quelcom d'angelical i per quelcom de bestial, sense possible resolució definitiva. I que ambdues naturaleses ens configuren i ens defineixen. No podem deixar de ser el que som. Aquí, entra a escena la segona idea capital: de què serveix llavors la mandra? De què ens és indicatiu? Segons l'autor, la mandra té una funció de discerniment i d'autoco-neixement. La mandra discerneix les obligacions nostres necessàries d'aquelles altres fictícies i sobrevingudes. La mandra ens diria *qui som*, i què volem.

Una altra de les idees clau del llibre és quan diu que l'home pot «dur a terme actes decents per motivacions poc angèliques», és a dir, quan «les motivacions poc elevades» donen «com a resultat un bé superior». Podríem parlar del gust amarg del bé? Això ve a tomb per la seva apologia d'una antropologia de «la condició mitjana». Ni àngel ni bèstia, cada una de les passions tindria un lloc i un moment dins de la nostra vida personal. Així, doncs, la mandra (tan poc angèlica, segons com!) ens pot ajudar a salvar el nostre matrimoni (diu) i assumir la nostra debilitat i finitud, i així mantenir de retruc aquella promesa feta fa temps.

Si bé el llibre és un cúmul d'encerts i de bones reflexions, pensem que grinyola en aquell passatge en què tracta la «crisi dels quaranta». D'altra banda, és genial la reflexió que fa sobre la procrastinació del jove Hamlet i com la seva inacció ve derivada del seu temor i rebug a la pròpia mort. Només qui se sap finit podrà actuar de manera resolta.

Un dels darrers encerts del llibre és aquella idea que vincula la pere-

sa i la vida contemplativa i com «el luxe, pròpiament, és la capacitat de viure sense produir ni consumir», i també que «el veritable contemplatiu no busca, més aviat es deixa trobar».

Retindrem, però, la reflexió central que la mandra és un camí de discerniment. Potser, una crítica possible que es podria fer al llibre, quant a la condició ambivalent de l'home (ni àngel ni bèstia), és considerar l'home a partir *del que és* i no del seu viure envoltat d'altres persones. Aquestes fan que hom s'imposi moltes obligacions que, si bé no neixen de nosaltres, no podem dir ben bé que siguin fictícies. També hi trobaríem a faltar (ja que tractem la qüestió dels vicis) que retrocedís un xic més en el temps i comencés, no amb el cristianisme, sinó amb les virtuts clàssiques: la prudència, la templança i la fortalesa; guiades totes per la justícia. Qui sap si aquestes dues crítiques que proposem guarden cap nexa en comú... —Xavier Semillas

Congrés del Laïcat

Sota el lema «Poble de Déu en sortida», del 14 al 16 de febrer tindrà lloc a Madrid el Congrés del Laïcat 2020. Unes quaranta persones hi participaran des de Catalunya. En una primera jornada de preparació, des de l'àmbit diocesà es treballarà el document «Un laïcat en acció»; el segon moment serà el congrés pròpiament dit, i finalment el post-congrés concretarà propostes i línies d'acció que siguin impulsores i dinamitzin el laïcat, en l'àmbit de les diòcesis. El congrés està organitzat a partir de quatre itineraris (primer anunci, acompanyament, processos formatius i presència en la vida pública). Cada itinerari té deu temes o línies. S'hi troben a faltar línies de treball sobre temes d'actualitat com el celibat, la igualtat de responsabilitats per part de la dona, el replantejament de l'estructura eclesial, entre d'altres. Sí que d'aquests temes es fa una breu referència en un del textos previs, ano-

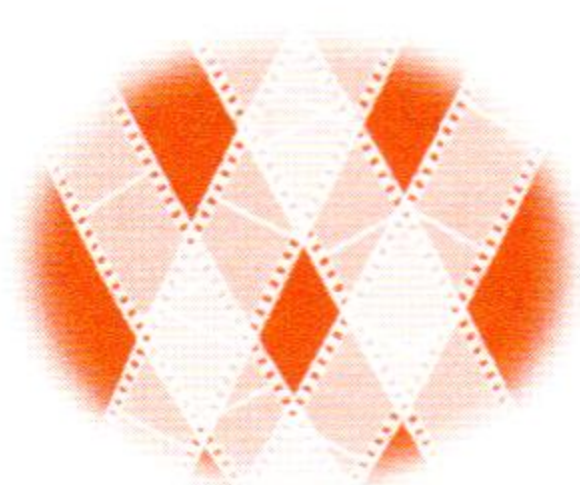
menat «instrument de treball», que reflecteix el treball fet per grups diocesans a partir d'un qüestionari que van respondre els primers mesos del 2019. Caldrà esperar a veure com evolucionen els debats i les conclusions finals. —Montserrat Morera

Ens ha consumit el consum nadalenc?

Com que, ja passat Nadal, fem regals tot l'any, *Opcions* és un web i un butlletí que fa reflexionar i dóna alternatives al consum conscient, a partir de tres passos: reflexionar sobre la necessitat a cobrir, informar-se d'alternatives i decidir amb responsabilitat social i ambiental. Al mateix temps recomanen consumir menys, consumir sense comprar i comprar amb criteri. Un consum conscient ajudarà també a fer aportacions individuals contra la crisi ecològica i sens dubte a millorar el nostre estil de vida. El consum conscient pot ser una poderosa eina de transformació social, sostenible i més justa. Al web *opcions.coop* hi ha moltes alternatives, idees i propostes. —Montserrat Morera

Minyons Escoltes i Guies de Catalunya: sempre a punt!

El primer diumenge de desembre gairebé vuit-cents caps de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya es van reunir a Vic i van aprovar el nou Pla Estratègic de l'entitat, Canviem per canviar el món, que a través del treball de sis grans eixos (educació, natura, transformació social, xarxa i entorn, governança democràtica i pertinença i compromís) entoma la fita de connectar la seva tradició amb les exigències del present i els reptes del futur. L'assemblea, marcada encara per la situació extraordinària que viu el país, s'ha centrat en la necessitat de canvi i d'adaptació de l'entitat als nous reptes socials i mediambientals. «En aquesta assemblea ens emplacem

Cinema

Quan es fa el bé, què està malament? Probablement aquesta és la pregunta que intenten respondre els directors Gilles Legrand en la seva pel·lícula **Les bonnes intentions** i Philippe de Chauveron a **Qu'est-ce-qu'on a encore fait au bon Dieu?** El primer, un film correcte, amb una gran interpretació d'Agnès Jaoui, vol mostrar les limitacions del servei als altres, del compromís amb els refugiats, en aquest cas, i de les BO (en llenguatge escolta) fetes sense una reflexió a fons o sense tenir ben clars els objectius i els mitjans que cal posar-hi. L'excés de solidaritat pot tenir conseqüències negatives en l'entorn més proper. Una comèdia que, malgrat tot, no aporta grans respostes. I el mateix passa amb la pel·lícula de De Chauveron. Molts clíxés, bromes fàcils que no aprofundeixen ni en la multiculturalitat ni en el coneixement de les diferents religions. Molts estereotips que ajuden a passar l'estona i massa temes tractats amb molta superficialitat. Totes dues amb paràmetres occidentals i des del centralisme francès. Malgrat tot, totes dues pel·lícules posen èmfasi en la importància del coneixement dels altres, l'acollida, el respecte a la seva cultura i la solidaritat com a punts bàsics per a l'entesa entre les persones.

Montserrat Morera

Fa 25 anys del nostre Concili

Aquest any que comencem es compleixen els 25 anys del Concili Provincial Tarraconense (CPT). Anunciat el primer diumenge d'Advent del 1992 i convocat el 8 de setembre del 1994, s'inaugurava a la catedral metropolitana de Tarragona el 21 de gener del 1995, i s'hi clausurava també allí el mes de juny d'aquell mateix any.

El fruit dels cinc mesos de sessions conciliars és senzill d'enumerar: 170 resolucions articulades en quatre capítols: 1) anunciar l'evangelí a la nostra societat; 2) la Paraula de Déu i els sagraments en les nostres esglésies; 3) la sollicitud envers els més pobres i marginats; i 4) la comunió eclesial, i la coordinació interdiocesana de les nostres esglésies.

Quan el bisbe Carles Soler i Perdigó, que en fou secretari general, diu que el Concili «va ser un intent noble i sincer d'aprofundir en els principis doctrinals i en les intuïcions i propostes pastorals del Concili Ecumènic Vaticà II, i d'aplicar-les als bisbats amb seu a Catalunya», molts hi estaran completament d'acord.

Efectivament, va ser «un intent noble i sincer...». Ningú no en dubta. El que està en qüestió és si va ser «un intent *reeixit*»: si va ser reeixit en la seva preparació, en la seva celebració i sobretot en la seva aplicació o recepció. I creiem que no és escadussera ni tampoc esbiaixada la resposta ambivalent que ben sovint sentim de molts cristians —laïques, laics i clergues— a les nostres comunitats: «És una gran eina... desaprofitada», o «No se n'ha tret el fruit que podria donar»... Alguns bisbes, per la seva part —ho recollim en pàgines interiors—, mantenen també la validesa actual del Concili i en recomanen la represa.

Més enllà de la crisi religiosa i eclesial, que compartim amb moltes altres esglésies del nostre entorn, els cristians que vivim a Catalunya ens trobem amb dificultats específiques que alguna cosa tenen a veure amb la no-aplicació de determinades resolucions conciliars. En la societat en què vivim, no té cap sentit que l'àmbit gairebé exclusiu de la sinodalitat sigui només cada una de les diòcesis, i no el conjunt de les diòcesis que apleguen poblacions i territoris homogenis. Hi ha problemes —com ara la secularització— i també hi ha propostes —com ara la renovació catequètica— que només es poden abordar sinodalment, prenent el territori com a unitat pastoral.

I a propòsit de la unitat, és un secret de domini públic la manca d'unitat entre els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense. I no cal fer cap exercici d'hermenèutica per a intuir la dificultat amb què es deuen trobar a l'hora de consensuar alguna declaració col·lectiva com les que els ha tocat de fer aquests dos darrers anys. I, per la mateixa raó, es deu poder explicar